

Брюксел, 23 юни 2020 г.

REV3 — заменя известието (REV2) от
22 ноември 2019 г.

ИЗВЕСТИЕ ДО ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

ОТТЕГЛЯНЕ НА ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО И ПРАВИЛА НА ЕС В ОБЛАСТТА НА АВТОРСКОТО ПРАВО И СРОДНИТЕ МУ ПРАВА

Считано от 1 февруари 2020 г., Обединеното кралство се оттегли от Европейския съюз и стана „трета държава“¹. В Споразумението за оттегляне² е предвиден преходен период, който ще приключи на 31 декември 2020 г.³ До тази дата законодателството на Съюза ще се прилага изцяло по отношение на и в Обединеното кралство⁴.

През преходния период Европейският съюз и Обединеното кралство ще преговарят по споразумение за ново партньорство, с което да се създаде по-специално зона за свободна търговия. Не е сигурно обаче дали такова споразумение ще бъде сключено и дали ще влезе в сила в края на преходния период. При всички случаи подобно споразумение би породило отношения, които от гледна точка на условията за достъп до пазара ще се различават значително от участието на Обединеното кралство във вътрешния пазар⁵, в митническия съюз на Съюза и в системата в областта на ДДС и акцизите.

Освен това след края на преходния период Обединеното кралство ще бъде трета държава по отношение на изпълнението и прилагането на правото на ЕС в държавите — членки на ЕС.

¹ Трета държава е държава, която не е членка на Европейския съюз.

² Споразумение за оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия (ОВ L 29, 31.1.2020 г., стр. 7) („Споразумението за оттегляне“).

³ Преходният период може да бъде удължен, преди 1 юли 2020 г., еднократно до 1 или 2 години (член 132, параграф 1 от Споразумението за оттегляне). До този момент правителството на Обединеното кралство изключва такова удължаване.

⁴ С някои изключения, предвидени в член 127 от Споразумението за оттегляне, като никое от тях не е приложимо в контекста на настоящото известие.

⁵ По-специално, със споразумение за свободна търговия не се уреждат принципи, характерни за вътрешния пазар (в областта на стоките и услугите), като взаимното признаване, „принципът на страната на произход“ и хармонизацията. Освен това със споразумение за свободна търговия не се премахват митническите формалности и проверки, включително тези, отнасящи се до произхода на стоките и техния състав, нито забраните и ограниченията за вноса и износа.

По тази причина на всички заинтересовани страни, и особено на икономическите оператори, се напомня за правното положение след изтичането на преходния период (част А по-долу). В настоящото известие се обясняват също така някои от съответните разпоредби за разделяне от Споразумението за оттегляне (част Б по-долу).

Съвет към заинтересованите страни:

Заинтересованите страни се приканват по-специално да извършат оценка на последиците от изтичането на преходния период, вземайки под внимание настоящото известие.

Забележка:

Настоящото известие не се отнася до:

- правилата на ЕС относно други права върху интелектуална собственост;
- правилата на ЕС относно изчерпването на правата върху интелектуална собственост;
- правилата на ЕС относно прилагането от митническите органи на правата върху интелектуална собственост;
- правилата на ЕС за аудио-визуалните и медийни услуги;
- правилата на ЕС относно блокирането на географски принцип;
- правилата на ЕС за електронната търговия и мрежовата неутралност.

По тези аспекти се изготвят или са публикувани други известия⁶.

А. ПРАВНО ПОЛОЖЕНИЕ СЛЕД ИЗТИЧАНЕТО НА ПРЕХОДНИЯ ПЕРИОД

След изтичането на преходния период правилата на Съюза в областта на авторското право и сродните му права вече няма да се прилагат спрямо Обединеното кралство. По-конкретно това ще има следните последици:

1. ОБЩИ ПОСЛЕДИЦИ: ПРИЛАГАНЕ НА ОСНОВНИТЕ МНОГОСТРАННИ МЕЖДУНАРОДНИ СПОРАЗУМЕНИЯ В ОБЛАСТТА НА АВТОРСКОТО ПРАВО СПРЯМО ОТНОШЕНИЯТА МЕЖДУ ЕС И ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО В ОБЛАСТТА НА АВТОРСКОТО ПРАВО И СРОДНИТЕ МУ ПРАВА

Обединеното кралство и Европейският съюз са страни по много от основните многостранни международни споразумения в областта на авторското право, като Договора на Световната организация за интелектуална собственост (СОИС) за авторското право, Договора на СОИС за изпълненията и

⁶ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notices_bg

звукозаписите (WPPT)⁷ и Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост (Споразумението TRIPS)^{8,9}.

След края на преходния период, в съответствие със задълженията по тези многостранни международни споразумения и по-специално принципите на „национално третиране“ и „най-облагодетелствана нация“ за граждани и юридически лица, които отговарят на критериите за закрила в рамките на Споразумението TRIPS, въпросните многостранни международни споразумения ще се прилагат спрямо отношенията между ЕС и Обединеното кралство в областта на авторското право и сродните му права по следните въпроси:

- закрилата на авторското право и сродните му права (например изключителни права на авторите по отношение на възпроизвеждането, разпространението, отдаването под наем, публичното разгласяване и предоставянето на публично разположение на техни произведения, а когато е приложимо, също за носителите на права, сродни на авторското право, като продуценти на звукозаписи, изпълнители и излъчващи организации);
- срока на закрила на авторското право и някои сродни права;
- задълженията относно мерки за технологична защита и информация за режима на правата;
- базите данни, с изключение на посочените по-долу;
- компютърните програми;
- топографиите на полупроводникови изделия;
- прилагането на авторското право (като едно от правата върху интелектуална собственост в част трета на Споразумението TRIPS), включително гранични мерки.

Следва да се отбележи, че споменатите по-горе многостранни международни споразумения не предоставят същия вид или същото равнище на закрила по отношение на някои права и, когато е приложимо, изключения или ограничения на тези права, като тези, посочени понастоящем в правилата на ЕС в областта на авторското право и сродните му права. Освен това правилата на ЕС в областта на авторското право и сродните му права предвиждат някои форми на *lex specialis* или специални трансгранични мерки в полза на носителите на права или потребителите на единния пазар и/или управлението

⁷ <http://www.wipo.int/treaties/en/>

⁸ https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/trips_e.htm

⁹ Освен това Обединеното кралство е страна по Бернската конвенция за закрила на литературните и художествените произведения, докато Европейският съюз не е страна по нея. Въпреки това по силата на член 1, параграф 4 от Договора на Световната организация за интелектуална собственост за авторското право Европейският съюз трябва да прилага членове 1—21 и приложението към Бернската конвенция.

на правата, които нямат съответствия във въпросните многостранни международни споразумения.

2. СПЕЦИФИЧНИ ПОСЛЕДИЦИ В ОБЛАСТТА НА АВТОРСКОТО ПРАВО И СРОДНИТЕ МУ ПРАВА

Наред с горепосоченото, в края на преходния период ще настъпят по-специално изложените по-долу последици в областта на авторското право и сродните му права.

2.1. Излъчващи организации

В Директива 93/83/ЕИО относно координирането на някои правила, отнасящи се до авторското право и сродните му права, приложими към спътниковото излъчване и кабелното препредаване¹⁰ се посочва, наред с другото, че публичното съобщаване чрез спътник се смята за състояло се единствено в държавата членка, в която са въведени сигналите за аудиовизуално излъчване, като по този начин се определят актовете, свързани с авторското право, с цел лицензиране. Следователно, за да излъчват дадено произведение или друг обект, излъчващите организации трябва да получат разрешение само в държавата членка, в която е въведен сигналът.

След края на преходния период излъчващите организации в Обединеното кралство вече няма да се ползват от механизма, предвиден в Директивата, когато предоставят трансгранични услуги за спътниково излъчване на клиенти в Съюза, и ще трябва да получат разрешение във всички държави членки, където достига сигналът. Съответно, излъчващите организации в Европейския съюз вече няма да могат да се ползват от механизмите, предвидени в правото на ЕС, когато предоставят трансгранични услуги за спътниково излъчване на клиенти в Обединеното кралство, и може да бъде необходимо да получат разрешение от всички носители на права, ако искат да излъчват в Обединеното кралство.

2.2. Колективно управление на правата (онлайн права върху музикални произведения)

Член 30 от Директива 2014/26/ЕС относно колективното управление на авторското право и сродните му права и многотериториалното лицензиране на правата върху музикални произведения за използване онлайн на вътрешния пазар¹¹ предвижда задължение за дадена организация за колективно управление на авторски права да

¹⁰ Директива 93/83/ЕИО на Съвета от 27 септември 1993 г. относно координирането на някои правила, отнасящи се до авторското право и сродните му права, приложими към спътниковото излъчване и кабелното препредаване (ОВ L 248, 6.10.1993 г., стр. 15).

¹¹ Директива 2014/26/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно колективното управление на авторското право и сродните му права и многотериториалното лицензиране на правата върху музикални произведения за използване онлайн на вътрешния пазар (ОВ L 84, 20.3.2014 г., стр. 72).

представлява друга такава организация за многотериториално лицензиране (за онлайн права върху музикални произведения) в някои случаи.

След края на преходния период организациите за колективно управление на авторски права в Съюза няма да бъдат задължени да представляват организации за колективно управление на авторски права със седалище в Обединеното кралство за многотериториално лицензиране в съответствие с член 30 от Директива 2014/26/ЕС, и обратно.

2.3. Осиротели произведения

Някои културни институции в Европейския съюз могат да се възползват от система за взаимно признаване на осиротели произведения, установена с Директива 2012/28/ЕС относно някои разрешени начини на използване на осиротели произведения¹². Тази система им дава възможност да цифровизират и направят дадена творба достъпна във всички държави членки, след като тя бъде призната за осиротяло произведение в една държава членка.

След изтичането на преходния период механизмът за взаимно признаване, предвиден в Директива 2012/28/ЕС, вече няма да се прилага между Обединеното кралство и Европейския съюз. Вследствие на това осиротелите произведения, които са били признати в Обединеното кралство до края на преходния период, вече няма да бъдат признати в Европейския съюз по силата на Директива 2012/28/ЕС, като същото ще важи за осиротелите произведения, признати в Съюза, тъй като системата за взаимно признаване по силата на Директива 2012/28/ЕС вече няма да функционира в Обединеното кралство. В резултат на това начините за използване на осиротели произведения от Обединеното кралство, разрешени по силата на Директивата, особено що се отнася до тяхното онлайн разпространение, вече няма да бъдат позволени за културните институции в Съюза, и обратното.

2.4. Достъп до публикувани произведения за слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали

Директива (ЕС) 2017/1564 относно определени позволени видове използване на определени произведения и други обекти, закриляни от авторското право и сродните му права, в полза на слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали¹³, въвежда задължително изключение в полза на

¹² Директива 2012/28/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно някои разрешени начини на използване на осиротели произведения (ОВ L 299, 27.10.2012 г., стр. 5).

¹³ Директива (ЕС) 2017/1564 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2017 г. относно определени позволени видове използване на определени произведения и други обекти, закриляни от авторското право и сродните му права, в полза на слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали, и за изменение на Директива 2001/29/ЕО относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 242, 20.9.2017 г., стр. 6).

слепите хора, лицата с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали, и за оправомощените субекти, действащи от името на тези лица. Освен това съгласно Директивата такива оправомощени субекти могат да се позовават на изключението за бенефициер или друг оправомощен субект, установен в друга държава членка, и тези бенефициери и оправомощени субекти могат да имат достъп до копия в достъпен формат, предоставени от установен в друга държава членка оправомощен субект.

След края на преходния период бенефициерите и оправомощените субекти в Обединеното кралство вече няма да могат да получават копия в достъпен формат от оправомощени субекти в Европейския съюз съгласно рамката, установена с Директива (ЕС) 2017/1564. Съответно, бенефициерите и оправомощените субекти в Европейския съюз няма да могат да получават копия в достъпен формат от оправомощени субекти в Обединеното кралство.

Обменът на копия в достъпен формат между Съюза и трети държави, които са ратифицирали Маракешкия договор¹⁴, се урежда от Регламент (ЕС) 2017/1563¹⁵ относно трансграничния обмен между Съюза и трети държави на копия в достъпен формат от определени произведения и други обекти, закриляни от авторското право и сродните му права, в полза на слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали. В този контекст е важно да се отбележи, че Обединеното кралство в момента не е страна по Маракешкия договор.

2.5. Преносимост на онлайн съдържанието

Съгласно Регламент (ЕС) 2017/1128 за трансграничната преносимост на услугите за онлайн съдържание в рамките на вътрешния пазар¹⁶ се приема, че предоставянето на услуга за онлайн съдържание на абонат, който временно се намира в държава членка, както и достъпът и използването на тази услуга от абоната, се извършват единствено в държавата членка на пребиваване на абоната.

След края на преходния период лицата, пребиваващи в Обединеното кралство, вече няма да се ползват от абонаментите си за цифрово съдържание при пътуване в Европейския съюз, а доставчиците на услуги за онлайн съдържание, установени в Обединеното кралство, ще трябва

¹⁴ Маракешки договор за улесняване на достъпа до публикувани произведения за слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали.

¹⁵ Регламент (ЕС) 2017/1563 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2017 г. относно трансграничния обмен между Съюза и трети държави на копия в достъпен формат от определени произведения и други обекти, закриляни от авторското право и сродните му права, в полза на слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали (ОВ L 242, 20.9.2017 г., стр. 1).

¹⁶ Регламент (ЕС) 2017/1128 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. за трансграничната преносимост на услугите за онлайн съдържание в рамките на вътрешния пазар (ОВ L 168, 30.6.2017 г., стр. 1).

да спазват правилата на съответната държава или държави — членки на Европейския съюз, където искат да предлагат услуги на своите абонати — включително необходимостта да получат разрешение за всички свързани с това права в съответната държава членка или държави членки.

2.6. Право *Sui generis* върху бази данни

Съгласно член 7 от Директива 96/9/ЕО за правна закрила на базите данни¹⁷ при определени условия се предоставя закрила на създателите на бази данни в държавите — членки на ЕС („право *sui generis* върху бази данни“). Член 11 от Директива 96/9/ЕО ограничава лицата, ползващи се със закрила по правото *sui generis*, до създателите на бази данни (или носителите на права), които са граждани на държава — членка на ЕС, пребивават постоянно на територията на Съюза или са дружества/фирми, учредени в съответствие с правото на държава членка (и със седалище, централна администрация или основно място на стопанска дейност в Съюза).

След края на преходния период гражданите на Обединеното кралство (освен когато пребивават постоянно в Европейския съюз) и дружествата/фирмите, учредени в съответствие с правото на Обединеното кралство, вече няма да имат право да придобиват права *sui generis* върху бази данни по отношение на бази данни в Съюза¹⁸. Съответно, гражданите на държавите — членки на ЕС и дружествата/фирмите, учредени в Съюза, няма да имат право, на основание на правото на Съюза, да придобиват права *sui generis* върху бази данни по отношение на бази данни в Обединеното кралство.

Б. СЪОТВЕТНИ РАЗПОРЕДБИ ЗА РАЗДЕЛЯНЕ ОТ СПОРАЗУМЕНИЕТО ЗА ОТТЕГЛЯНЕ

Член 58 от Споразумението за оттегляне урежда продължаващата закрила на вече съществуващите права *sui generis* върху бази данни в Обединеното кралство и в Европейския съюз след края на преходния период.

1. ПРОДЪЛЖАВАЩА ЗАКРИЛА НА ПРАВАТА *SUI GENERIS* ВЪРХУ БАЗИ ДАННИ В ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО

В член 58, параграф 1 от Споразумението за оттегляне се предвижда, че носителят на право във връзка с база данни по отношение на Обединеното кралство в съответствие с член 7 от Директива 96/9/ЕО, което е възникнало преди края на преходния период, продължава да се ползва, по отношение на тази база данни, с приложимо право върху интелектуална собственост в Обединеното кралство съгласно правото на Обединеното кралство, което

¹⁷ Директива 96/9/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 1996 г. за правна закрила на базите данни (ОВ L 77, 27.3.1996 г., стр. 20).

¹⁸ За базите данни, по отношение на които е била предоставена защита преди изтичането на преходния период, вж. част Б от настоящото известие.

осигурява същото ниво на закрила като предвиденото в Директива 96/9/ЕО, при условие че носителят на това право продължава да отговаря на изискванията на член 11 от посочената директива. Срокът на закрила на това право съгласно законодателството на Обединеното кралство е най-малко равен на оставащия срок на закрила съгласно член 10 от Директива 96/9/ЕО.

2. ПРОДЪЛЖАВАЩА ЗАКРИЛА НА ПРАВАТА *SUI GENERIS* ВЪРХУ БАЗИ ДАННИ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Съгласно член 58, параграф 2 от Споразумението за оттегляне следните лица и предприятия се счита, че отговарят на изискванията на член 11 от Директива 96/9/ЕО и следователно могат да продължат да ползват своите права *sui generis* върху бази данни:

- а) граждани на Обединеното кралство;
- б) физически лица с обичайно местопребиваване в Обединеното кралство;
- в) предприятия, установени в Обединеното кралство, при условие че когато тези предприятия имат само седалище в Обединеното кралство, техните дейности реално и постоянно са свързани с икономиката на Обединеното кралство или на държава членка.

Уебсайтът на Комисията, посветен на правилата на ЕС в областта на цифровия единен пазар (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/copyright>) съдържа обща информация за законодателството на Съюза, приложимо към авторското право и сродните му права. При необходимост тези страници ще бъдат актуализирани с допълнителна информация.

Европейска комисия
Генерална дирекция „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“